

UCHWAŁA NR XLVII/476/2022
RADY MIEJSKIEJ W WYRZYSKU

z dnia 25 marca 2022 r.

w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Wyrzysk na lata 2022 - 2025.

Na podstawie art.18 ust. 2 pkt 15 ustawy z 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r., poz. 559) w związku z art. 4¹ ust. 1, 2 ustawy z 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r, poz. 1119 z późn. zm.) Rada Miejska uchwała, co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Wyrzysk na lata 2022 – 2025 w brzmieniu załącznika do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Wyrzyska.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 kwietnia 2022 roku.

Przewodniczący Rady

Roman Łuka

Załącznik do uchwały Nr XLVII/476/2022
Rady Miejskiej w Wyrzysku
z dnia 25 marca 2022 r.

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI
I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
W GMINIE WYRZYSK NA LATA 2022-2025**

Spis treści

I. Wstęp.....	3
II. Podstawy prawne	4
III. Diagnoza.....	5
1. Sytuacja demograficzna a czynniki sprzyjające uzależnieniom.....	5
1.1 Sytuacja materialna.....	6
1.2 Bezrobocie.....	7
1.3 Przemoc w rodzinie.....	7
2. Dostępność napojów alkoholowych.....	9
3. Spożywanie napojów alkoholowych i zażywanie narkotyków.....	10
3.1 Osoby dorosłe.....	10
3.2 Młodzież.....	13
4. Bezpieczeństwo publiczne.....	15
5. Wnioski.....	15
IV. Cel główny, zadania i realizatorzy programu.....	16
V. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wyrzysku.....	23
VI. Finansowanie programu	24
VII. Ewaluacja i monitoring.....	24
VIII. Postanowienia końcowe.....	25

I. Wstęp

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywanie Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Wyrzysk na lata 2022-2025 jest zapisem działań, które będą realizowane w ramach zadań własnych gminy, w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii, uzależnień behawioralnych i innych problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych. Tworzony jest na podstawie diagnozy i obserwacji prowadzonych w latach poprzednich oraz w oparciu o realizację Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025 (NPZ) i określony w nim cel operacyjny nr 2: *Profilaktyka i rozwiązywanie problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi i innymi zachowaniami ryzykownymi.*

W Programie uwzględnione zostały również rekomendacje i priorytety dot. realizowania i finansowania gminnych programów wskazane przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2022 oraz Krajowe Centrum Profilaktyki Uzależnień z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom behawioralnym.

Zgodnie z powyższymi zadaniami w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii wykonuje się przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, w szczególności:

1. tworzenie warunków sprzyjających realizacji potrzeb, których zaspokajanie motywuje powstrzymanie się od zażywania substancji psychoaktywnych, w tym alkoholu;
2. działalność edukacyjną i informacyjną;
3. ustalanie odpowiedniego poziomu i właściwej struktury produkcji napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w kraju;
4. ograniczanie dostępności alkoholu oraz stosowania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i NSP (nowe, syntetyczne środki psychoaktywne);
5. leczenie i rehabilitację osób uzależnionych od alkoholu; zapobieganie negatywnym następstwom nadużywania alkoholu i ich usuwanie;
6. przeciwdziałanie przemocy w rodzinie;
7. wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez finansowanie centrów integracji społecznej;
8. kreowanie postaw zdrowotnych i społecznych sprzyjających profilaktyce zachowań ryzykownych;
9. reintegrację osób uzależnionych.

Zadania gminy określone w art. 4¹ Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi obejmują:

1. zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
2. udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;
3. prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
4. wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
5. podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
6. wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej i klubów integracji społecznej.

Realizacja zadań prowadzona jest w postaci gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii uchwalanego przez radę gminy na okres nie dłuższy niż cztery lata, uwzględniającego cele operacyjne dotyczące profilaktyki uzależnień, określone w Narodowym Programie Zdrowia, o którym mowa w art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Wyrzysk na lata 2022-2025 stanowi kontynuację działań na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień realizowanych w Gminie Wyrzysk w latach ubiegłych, dalszy ich rozwój, podejmowanie takich, które prowadzone systematycznie spowodują zmniejszenie szeroko rozumianych negatywnych zjawisk spowodowanych nadużywaniem alkoholu oraz innych substancji psychoaktywnych oraz przeciwdziałania uzależnieniom behawioralnym.

II. Podstawy prawne

W realizacji zadań zawartych w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Pile na lata 2022-2025 szczególne zastosowanie mają następujące akty prawne:

- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii;
- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym;
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie;
- Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym;
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021–2025.

Program zakłada również kontynuację szeregu działań, zgodnych zarówno z kierunkami zawartymi w ww. ustawach, jak i z innymi ustawami oraz dokumentami strategicznymi, do których należą m. in.:

- Wojewódzki Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Województwa Wielkopolskiego na lata 2018-2022;
- Program Przeciwdziałania Narkomanii dla Województwa Wielkopolskiego na lata 2020-2024;
- Strategia Rozwoju Gminy Wyrzysk na lata 2016 - 2025;
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wyrzysk na lata 2016-2025;
- Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Wyrzysk na lata 2017-2023;
- Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2021-2023;
- Gminny program przeciwdziałania przemocy rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2021-2023;

Wymienione źródła tworzą spójny system umożliwiający samorządom terytorialnym prowadzenie lokalnej polityki wobec zagrożeń wynikających ze spożywania alkoholu oraz substancji psychoaktywnych, a także wyznaczają konkretne zadania i wskazują środki na ich realizację.

Program będzie realizowany z uwzględnieniem konieczności zapewnienia dostępności, zgodnie z koncepcją projektowania uniwersalnego, określoną w art. 2 Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych oraz potrzebami osób z różnymi niepełnosprawnościami.

III. Diagnoza

1. Sytuacja demograficzna a czynniki sprzyjające uzależnieniom

Gmina Wyrzysk położona jest w powiecie pilskim, leży na północnych krańcach

województwa wielkopolskiego. Miasto i gminę zamieszkuje 13.632 mieszkańców, w tym powyżej 18 roku życia 10.892 osób (stan na 31.10.2021 r.). W ostatnim okresie możemy zaobserwować migrację młodych ludzi, zwiększone ryzyko uzależnień wśród dorosłych jak i postępujące uzależnienie wśród młodzieży.

1.1 Sytuacja materialna

Z Ogólnopolskich danych GUS wynika, że w 2020 r. utrzymał się proces zmniejszania się liczby osób, które korzystały ze świadczeń pomocy społecznej. Najczęstszymi powodami przyznawania świadczeń ubogim rodzinom było bezrobocie oraz problemy związane z chorobą lub niepełnosprawnością członka rodziny.

W 2021 roku w Gminie Wyrzysk, z danych Miejsko-Gminnych Ośrodka Pomocy Społecznej w Wyrzysku, pomocą społeczną objętych było 331 rodzin, liczących łącznie 607 osób. Najczęściej występującymi przyczynami trudnej sytuacji życiowej tych rodzin, a jednocześnie powodami ubiegania się o pomoc społeczną, były kolejno: długotrwała lub ciężka choroba (148 rodzin), ubóstwo (143 rodziny), bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i gospodarstwa domowego (139 rodzin) oraz niepełnosprawność (109 rodzin). W dalszej kolejności znalazły się takie powody jak: bezrobocie (82 rodziny), alkoholizm (38 rodziny), bezdomność (20 rodzin) oraz potrzeba ochrony macierzyństwa (7 rodzin). W mniejszym stopniu mieszkańcy Gminy Wyrzysk korzystali ze wsparcia z takich przyczyn jak: trudności w przystosowaniu się do życia po opuszczeniu zakładu karnego (5 rodzin), przemoc w rodzinie (3 rodziny), narkomania (4 rodziny). Dane szczegółowe w tym zakresie za lata 2020-2021 przedstawia poniższa tabela.

L. p.	POWÓD UDZIELENIA ŚWIADCZEŃ	LICZBA RODZI	
		2020	2021
1	ubóstwo	141	143
2	bezdomność	15	20
3	potrzeba ochrony macierzyństwa	13	7
	w tym: wielodzietność	10	5
4	bezrobocie	64	82
5	niepełnosprawność	112	109
6	długotrwała lub ciężka choroba	149	148

7	bezradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego	156	139
	w tym: rodziny niepełne:	24	17
	rodziny wielodzietne:	2	4
8	narkomania	1	4
9	alkoholizm	34	38
10	trudności w przystosowaniu po opuszczeniu ZK	5	5
11	zdarzenie losowe	4	3

Źródło: sprawozdanie MPiPS za 2020 i 2021 r.

1.2 Bezrobocie

Pojawienie się w Polsce wirusa SARS-CoV-2 i ogłoszenie zagrożenia epidemicznego poskutkowało zaburzeniami trendów na rynku pracy. Ogólnopolskie dane GUS dotyczące 2020 r. wskazują na spadek liczby osób aktywnych zawodowo i zwiększenie zbiorowości biernych zawodowo. Utrzymała się natomiast tendencja spadkowa w zakresie liczby bezrobotnych.

W grudniu 2021 r. w ewidencji Powiatowego Urzędu Pracy w Pile odnotowano 285 osoby bezrobotne (w tym w Wyrzysku 121 osób, a na terenie gminy 164 osoby). W analogicznym okresie rok wcześniej w ewidencji Powiatowego Urzędu Pracy w Pile odnotowano 321 osoby bezrobotne (w tym w Wyrzysku 146 osób, a na terenie gminy 175 osób).

Wśród osób bezrobotnych w Gminie Wyrzysk w grudniu 2021 r. były 131 osoby długotrwale bezrobotne, tj. pozostające bez pracy powyżej 24 miesięcy. W tym samym miesiącu w roku 2020 osób długotrwale bezrobotnych było 137 - oznacza to tendencję malejącą.

Z prowadzonych badań naukowych wynika, że utrzymywanie się długiego okresu bez pracy może stanowić jeden z głównych czynników ryzyka nasilenia się problemów związanych z uzależnieniami i zaburzeń o charakterze niedostosowania społecznego. Związane z tym osłabienie funkcji opiekuńczo-wychowawczych rodzin w sposób szczególny naraża dzieci na poszukiwanie alternatywnych, w tym destrukcyjnych form aktywności, związanych ze spożywaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych.

1.3 Przemoc w rodzinie

Nadużywanie alkoholu stanowi istotny czynnik ryzyka wystąpienia przemocy w rodzinie. Z danych Komendy Głównej Policji wynika, że w 2020 r. policjanci podjęli ponad 72 tys. interwencji w sytuacji podejrzenia przemocy w rodzinie (z wykorzystaniem procedury „Niebieskie

Karty”). 54% tych interwencji dotyczyło sytuacji, kiedy sprawca przemocy w rodzinie był w stanie nietrzeźwości.

Z badań przeprowadzonych w kwietniu 2020 r. przez zespół pod kierownictwem dr. hab. J. Chodkiewicza, prof. UŁ z Zakładu Psychoprofilaktyki i Psychologii Uzależnień Instytutu Psychologii Uniwersytetu Łódzkiego wynika, że połowa spośród osób, które zmieniły swój styl spożywania alkoholu w czasie pandemii COVID-19 to osoby, które zaczęły pić więcej. Były to osoby spożywające alkohol w sposób ryzykowny i szkodliwy już przed pandemią.

Z badań przeprowadzonych przez Instytut Millward Brown SMG/KRC wynika, że 90% osób stosujących przemoc wobec swoich bliskich wskazuje nadużywanie alkoholu jako „przyczynę” stosowania przez nich przemocy w rodzinie. I chociaż często jest to tylko usprawiedliwienie dla ich własnych zachowań, to część z nich ma nadzieję, że jeśli przestaną pić, to będą w stanie zmienić sposób, w jaki traktują swoich bliskich i zaprzestaną krzywdzenia.

Z uwagi na zależność pomiędzy stanem nietrzeźwości sprawcy a stosowaniem przez niego przemocy, duże wyzwania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie stoją przed gminnymi komisjami rozwiązywania problemów alkoholowych. Trafiają do nich osoby, które zgłaszają, że członkowie ich rodzin nadużywają alkoholu, a będąc pod jego wpływem, stosują przemoc.

W 2020 r. członkowie gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych w 2369 przypadkach podejrzenia przemocy w rodzinach z problemem alkoholowym uruchomili procedurę „Niebieskie Karty”. Mimo iż jest to obowiązek ustawowy wynikający z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie tego rodzaju aktywność wykazało zaledwie 16% wszystkich gmin w Polsce.

Rok 2020 był szczególnie trudny dla rodzin dysfunkcyjnych, w tym borykających się z problemem alkoholowym i przemocy. Izolacja domowa sprzyjała nasileniu zachowań przemocowych wobec członków rodziny. Z danych działającego na zlecenie PARPA Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie wynika, że tylko w okresie od kwietnia do października 2020 r. konsultanci tej placówki podjęli dwa razy więcej interwencji w porównaniu z analogicznym okresem w 2019 r.

Zarejestrowali także znaczny – w porównaniu z poprzednim rokiem – wzrost liczby nadesłanych e-maili z prośbą o pomoc i poradę w związku z przemocą w rodzinie (2019 r. – 859 e-maili, 2020 r. – 2058 e-maili).

W Gminie Wyrzysk w roku 2021 wszczęto 41 nowych procedur „Niebieskie Karty”, a zakończono 35 z powodu ustania przemocy lub z braku zasadności dalszych działań. Na koniec 2021 r. liczba rodzin objętych procedurą wynosiła 6. Sporządzono formularze „Niebieskiej Karty” z powodu przemocy w rodzinie, w tym 27 sprawców było uzależnionych od alkoholu, a 4 od innych

środków odurzających.

Prowadzone w roku 2020 na terenie Gminy Wyrzysk badania pozwoliły na oszacowanie skali problemu przemocy wśród dzieci i młodzieży oraz dorosłych mieszkańców. Co trzeci uczeń wskazał, że doświadczył przemocy. 57 % stwierdziło występowanie przemocy w szkole. W kontekście wyników badań można wysnuć wniosek, że problem przemocy rówieśniczej oraz cyberprzemocy występuje na wysokim poziomie i domaga się podjęcia działań profilaktycznych.

Analiza wyników przeprowadzonego pod kątem przemocy w rodzinie badania pozwala stwierdzić, iż problem ten dotyczy bezpośrednio 2% mieszkańców Gminy Wyrzysk – stwierdzili oni, że w ich domu występuje przemoc. Bazując na uzyskanych wynikach można stwierdzić, że problemu przemocy doświadczyła i stosowała mała część dorosłych mieszkańców.

Zgodnie z art. 4¹ Ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, działania realizowane w ramach gminnych programów profilaktyki i przeciwdziałania alkoholizmowi powinny być skierowane również do osób i rodzin doświadczających problemu przemocy. Na terenie Gminy Wyrzysk realizowany jest Gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2021-2023, którego działania odpowiadają na zdiagnozowane problemy dotyczące przemocy.

2. Dostępność napojów alkoholowych

Na terenie Gminy Wyrzysk zgodnie z uchwałą nr XXXIV/303/2021 Rady Miejskiej w Wyrzysku z dnia 19 marca 2021 r. w sprawie ustalenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie gminy Wyrzysk może być wydane maksymalnie 170 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, w tym 136 zezwoleń z przeznaczeniem do spożycia poza miejscem sprzedaży i 34 zezwoleń przeznaczone do spożycia w miejscu sprzedaży. Maksymalną liczbę zezwoleń oraz wykorzystanie limitów określonych w uchwale prezentują poniższe tabele (stan na dzień 31.12.2021 r.).

Zezwolenia na sprzedaż alkoholu z podziałem na zawartość procentową alkoholu oraz miejsce sprzedaży

Rodzaj zezwolenia	Sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży – tzw. sprzedaż detaliczna	Sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży – tzw. sprzedaż gastronomiczna	Łączna ilość wydanych zezwoleń (detal i gastronomia)	Obowiązujący limit zezwoleń
Zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, zawierających do 4,5% alkoholu	36	12	48	70

oraz na piwo				
Zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, zawierających powyżej 4,5% do 18% alkoholu (z wyjątkiem piwa)	37	4	41	50
Zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, zawierających powyżej 18% alkoholu	34	5	39	50
Zezwolenia łącznie	107	21	128	-

Źródło: Opracowanie własne Gminy Wyrzysk

Zezwolenia na sprzedaż alkoholu ze względu na miejsce spożycia

Rodzaj zezwolenia	Liczba wydanych zezwoleń	Obowiązujący limit
Sprzedaż napojów alkoholowych, przeznaczonych do spożycia - poza miejscem sprzedaży	107	136
Sprzedaż napojów alkoholowych, przeznaczonych do spożycia - w miejscu sprzedaży	21	34

Źródło: Opracowanie własne Gminy Wyrzysk

Z danych zaprezentowanych w tabeli jednoznacznie wynika, że liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych jest niższa niż określony limit ustalony przez Radę Miejską w Wyrzysku.

Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych nie jest określona w uchwale. Jedno zezwolenie może obejmować kilka punktów sprzedaży. Poniższa tabela prezentuje liczbę punktów sprzedaży napojów alkoholowych w Gminie Wyrzysk (stan na dzień 31.12.2021 r.).

Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych

Rodzaj zezwolenia	Sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży – tzw. sprzedaż detaliczna	Sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży – tzw. sprzedaż gastronomiczna
Liczba punktów sprzedaży	37	12

Źródło: Opracowanie własne Gminy Wyrzysk

Kwestie związane z rozmieszczeniem punktów sprzedaży reguluje art. 12 ust. 3 Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Zakłada on, że rada gminy ustala, w drodze uchwały, zasady usytuowania na terenie gminy miejsc sprzedaży i podawania napojów

alkoholowych. Wprowadzone uchwałą Rady Miejskiej w Wyrzysku punkty sprzedaży napojów alkoholowych, nie mogą być zlokalizowane w odległości mniejszej niż 50 metrów od szkół, innych jednostek oświatowych i wychowawczych, do których stosuje się przepisy ustawy o systemie oświaty oraz obiektów kultu religijnego.

3. Spożywanie napojów alkoholowych i zażywanie narkotyków

3.1 Osoby dorosłe

Informacje dotyczące spożycia alkoholu w Polsce, przedstawione przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, wskazują, że w 2020 r. średnie spożycie napojów alkoholowych na jednego Polaka wyniosło 9,6 litra (w przeliczeniu na czysty spirytus). W porównaniu do roku 2019, spożycie to zmalało o 0,18 litra, natomiast w stosunku do roku 2018 wzrosło o 0,05 litra.

Spożycie alkoholi wysokoprocentowych na jednego mieszkańca (przeliczonych na 100% alkoholu) w 2020 r. wyniosło 3,7 litra, w odniesieniu do wina – 6,4 litra, a w przypadku piwa 93,6 litra. Spożycie napojów spirytusowych pozostało na tym samym poziomie w stosunku do roku 2019, spożycie wina wzrosło o 0,2 litra, zaś istotny spadek zanotowano w spożyciu piwa - 3,5 litra.

Struktura spożycia napojów alkoholowych w procentach w przeliczeniu na 100% alkoholu w latach 2018-2020

	2018	2019	2020
Wyroby spirytusowe	38,5%	34,6%	37,8%
Wino i miody pitne	7,5%	7,6%	8,0%
Piwo	57,9%	54,6%	53,5%

Źródło: PARPA- badania i informacje statystyczne

Uzależnienie od alkoholu wciąż stanowi w Polsce poważny problem. Statystyki wskazują, że ok. 2% populacji w Polsce, czyli około 800 tysięcy osób to osoby uzależnione od alkoholu. Do osób pijących szkodliwie zaliczyć można natomiast 2-2,5 miliona osób, tj. 5% populacji. (Źródło: PARPA- informacje statystyczne).

Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii przygotowało „Raport o stanie narkomanii w Polsce” obejmujący rok 2020. Z badań wynika, że w polskim społeczeństwie konsumpcja napojów alkoholowych jest o wiele bardziej rozpowszechniona niż używanie narkotyków. Ponadto skala używania narkotyków w Polsce na tle innych krajów UE nie jest duża. W przypadku używania narkotyków w populacji generalnej marihuana jest o wiele bardziej

rozpowszechniona niż pozostałe nielegalne substancje psychoaktywne. Polska ma również niskie wskaźniki zgonów z powodu narkotyków, jak również zakażeń HIV z powodu używania narkotyków w iniekcjach.(Źródło: „Raport o stanie narkomanii w Polsce” 2020, KBPN)

Diagnoza problemów społecznych na terenie Gminy Wyrzysk obejmowała między innymi badania z zakresu spożywania alkoholu i zażywania narkotyków wśród mieszkańców Gminy. Próba badawcza obejmowała łącznie 1001 respondentów. Poniższa tabela przedstawia strukturę osób objętych diagnozą.

Próba badawcza			
Uczniowie	Dorośli mieszkańcy	Sprzedawcy napojów alkoholowych	Rodzice uczniów
413	500	25	63

Z diagnozy osób dorosłych uzyskano następujące dane:

- Do sięgnięcia po narkotyki, dopalacze lub inne środki psychoaktywne przyznało się 5 % respondentów, natomiast spożywanie alkoholu zadeklarowała zdecydowana większość dorosłych mieszkańców Gminy Wyrzysk, tj. 78%. Wśród nich, co druga osoba sięga po niego kilka razy w miesiącu lub kilka razy w roku.
- Z częstotliwością wskazującą na picie ryzykowne, czy też szkodliwe (kilka razy w tygodniu lub codziennie) po alkohol sięga 11% mieszkańców, natomiast w kwestii narkotyków 25% badanych zadeklarowało, że zażywało je jednokrotnie, 5% - kilka razy w roku.
- Do kierowania pojazdem pod wpływem alkoholu przyznało się 9% respondentów, wśród których 1% badanych zadeklarował, że taka sytuacja ma miejsce często.
- Wyniki uzyskane w badaniu dorosłych mieszkańców pod kątem wiedzy na temat szkodliwości alkoholu dla zdrowia jednoznacznie wskazują na to, że część respondentów nie ma na ten temat świadomości, 22% badanych uznało, że jest on w małym stopniu szkodliwy, a 27% uważa go za nieszkodliwy. Przeciwnie, w przypadku narkotyków, większość mieszkańców zdaje sobie sprawę ze szkodliwości narkotyków i dopalaczy(59 %) dla zdrowia.
- Na znajomość miejsc w swojej miejscowości, gdzie można kupić narkotyki lub dopalacze wskazał stosunkowo znaczny odsetek respondentów. Przeważająca część spośród tych osób wskazała na osiedle oraz miejsce spotkań towarzyskich.

Biorąc pod uwagę powyższe wyniki badań można stwierdzić, że problem spożywania alkoholu wśród mieszkańców Gminy Wyrzysk występuje w znacznym natężeniu – spożywanie alkoholu zadeklarowało większość respondentów. Znaczna część spośród nich sięga po niego

codziennie lub kilka razy w tygodniu.

Analizując wyniki badania związanego z zażywaniem narkotyków, dopalaczy i innych substancji psychoaktywnych wśród dorosłych mieszkańców miasta, można stwierdzić, że problem ten występuje, ale nie w dużym natężeniu.

3.2 Młodzież

Od 1995 roku w Polsce realizowane są ogólnopolskie badania wśród młodzieży szkolnej, których celem jest pomiar natężenia zjawiska używania substancji psychoaktywnych. Idea współpracy w badaniach szkolnych na temat używania substancji psychoaktywnych powstała wśród badaczy tej problematyki skupionych wokół Rady Europy. Sprowadza się ona do uzgodnienia, i na ile to możliwe, wystandaryzowania metodologicznych warunków badań w różnych krajach tak, aby ich wyniki uczynić maksymalnie porównywalnymi. Zainicjowane badania przyjęły formę wieloletniego programu badawczego zatytułowanego „European School Survey Project on Alcohol and Drugs” (ESPAD) i prowadzone są co cztery lata według tych samych technik, co umożliwia porównywalność nie tylko w przestrzeni, ale i w czasie. ESPAD jest pierwszym ogólnopolskim badaniem spełniającym warunki międzynarodowej porównywalności. Zrealizowano je w Polsce już siedmiokrotnie. W 2019 r., w ramach projektu ESPAD, zrealizowano badania ankietowe na próbie reprezentatywnej uczniów naszego kraju w wieku 15–16 lat oraz 17–18 lat. (Źródło: dane z ESPAD)

Jak wynika z raportu, napoje alkoholowe to najpowszechniej używana przez młodzież substancja psychoaktywna. Badanie wskazuje, że picie alkoholu wykazuje trend spadkowy, maleje również liczba osób, które deklarują łatwy dostęp do napojów alkoholowych. Wzrasta liczba badanych, którzy oceniają picie alkoholu jako zachowanie ryzykowne. Po raz pierwszy w historii badania ESPAD mniej niż połowa badanych nie piła alkoholu w czasie ostatnich 30 dni od badania.

Z przeprowadzonej na terenie Gminy Wyrzysk diagnozy młodzieży uzyskano następujące dane:

- Po alkohol kiedykolwiek w życiu sięgnęło 48 % uczniów, natomiast po substancje psychoaktywne 19 %.
- Jednokrotne próby spożycia alkoholu ma za sobą 34 % uczniów, 34 % sięgnęło po niego kilka razy, 1 % wiele razy, natomiast 3 % pije alkohol regularnie.
- W sposób ryzykowny alkohol piło 3% uczniów – zadeklarowali oni spożycie alkoholu 3 razy bądź więcej w ciągu ostatnich 30 dni poprzedzających badanie (spośród tych, którzy spożywali alkohol). Po narkotyki/dopalacze w ciągu ostatnich 30 dni sięgnęło 1 % uczniów (spośród tych, którzy kiedykolwiek je zażywało), z czego 1 % zrobiło to więcej niż 10 razy.
- Najpopularniejszym wśród uczniów rodzajem spożywanego alkoholu okazało się piwo –

sięgnęło po nie większość badanych (76% spośród tych, którzy spożywali alkohol), natomiast najpopularniejszymi substancjami psychoaktywnymi wśród uczniów okazały się: marihuana lub haszysz, amfetamina, ekstazy, sterydy anaboliczne oraz leki w celu odurzenia się.

- Przeprowadzone badanie pozwoliło zweryfikować również okoliczności otrzymania/zdobycia alkoholu przez uczniów. Z deklaracji ankietowanych wynika, że znaczna część młodych mieszkańców miała kontakt z alkoholem, ponieważ dostała go do spróbowania na spotkaniach z rodziną (46% spośród tych, którzy spożywali alkohol) lub została nim poczęstowana na spotkaniu ze znajomymi (29% spośród tych, którzy spożywali alkohol). 13% badanych dokonało inicjacji alkoholowej na wyjeździe wakacyjnym.
- Analizując odpowiedzi uczniów z Gminy Wyrzysk można stwierdzić, że alkohol jest stosunkowo łatwo dostępny dla respondentów – co trzeci uczeń przyznał bowiem, że nie miałby trudności w zdobyciu alkoholu na terenie swojej miejscowości (23%). W kwestii dostępności narkotyków i dopalaczy w środowisku lokalnym uczniów – 8% uznaje narkotyki i dopalacze za łatwo dostępne w swojej miejscowości.
- Na podstawie deklaracji badanych uczniów możemy stwierdzić, że 10 % respondentów nie ma świadomości na temat szkodliwości alkoholu. Większość uczniów ma świadomość na temat szkodliwości narkotyków i dopalaczy dla zdrowia, natomiast nie zdaje sobie z tego sprawy lub nie posiada wiedzy 5 % uczniów.

Biorąc po uwagę powyższe podsumowanie wyników badań możemy stwierdzić, że problem spożywania alkoholu jest wśród uczniów z Gminy Wyrzysk widoczny. Z danych wynika, że bezpośredni kontakt z alkoholem miała duża część uczniów, a wśród tych, którzy po niego sięgnęli, wiele respondentów próbowało go wiele razy.

Analiza wyników badań pozwala stwierdzić, że problem związany z substancjami psychoaktywnymi wśród młodzieży występuje w niewielkim stopniu, gdyż 92 % badanych nie ma doświadczenia związanego z zażywaniem narkotyków lub dopalaczy. Warto zaznaczyć, że część uczniów nie posiada świadomości na temat szkodliwości narkotyków i dopalaczy dla zdrowia oraz deklaruje ich łatwą dostępność na terenie gminy.

4. Bezpieczeństwo publiczne

Jak wynika z danych ogólnopolskich Komendy Głównej Policji w 2020 r. uczestnicy ruchu będący pod działaniem alkoholu spowodowali 2015 wypadków (8,6% ogółu), w których zginęło 271 osób, a rannych zostało 2167 osób. W porównaniu do 2019 r. nastąpił wzrost liczby wypadków spowodowanych przez tę grupę kierujących o (1 osobę) i osób zabitych (o 24) osoby

oraz spadek liczby osób rannych o (168 osób).

Do zadań Komisariatu Policji w Wyrzysku należy między innymi zapewnianie bezpieczeństwa na terenie Gminy Wyrzysk. W porównaniu do poprzednich lat wzrosła liczba nietrzeźwych kierowców, gdyż w 2019 r. było ich 29, w 2020 r. – 38, natomiast w I półroczu 2021 r. - 19 osób. W 2019 i 2020 r. zatrzymano po 9 uprawnień do kierowania pojazdem przez osoby, a w I półroczu 2021 r. już 15.

W 2020 r. przeprowadzono 14 procedur założenia „Niebieskiej Karty”, a w I półroczu 2021 r. już 23. W 2020 r. do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych skierowano 11 wniosków o skierowanie na leczenie odwykowe, a w I półroczu 2021 r. - 6.

5. Wnioski

W planowaniu i prowadzeniu działań mających na celu profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii ważne jest rozpoznanie skali problemów na terenie gminy, wzorów zachowań związanych z konsumpcją napojów alkoholowych oraz zażywaniem substancji psychoaktywnych, struktury spożycia oraz zaburzeń życia rodzinnego i społecznego spowodowanego uzależnieniami.

Spożywanie alkoholu deklaruje zdecydowana większość dorosłych mieszkańców Gminy Wyrzysk. Nadal niewystarczająca jest także świadomość oraz wiedza na temat szkodliwości picia. Biorąc pod uwagę wyniki badania związanego z zażywaniem narkotyków, dopalaczy i innych substancji psychoaktywnych wśród dorosłych mieszkańców Gminy Wyrzysk, można stwierdzić, że problem ten występuje, ale nie w dużym natężeniu.

Dane pochodzące z diagnozy zażywania substancji psychoaktywnych, w tym alkoholu, przez młodzież, wskazują na dość łatwy dostęp do napojów alkoholowych i substancji psychoaktywnych, dla dzieci i młodzieży, wczesną inicjację alkoholową i narkotykową oraz niską świadomość na temat szkodliwości alkoholu i narkotyków. Wskazują także na powszechne spożywanie piwa, które przez wiele osób nie jest utożsamiane z alkoholem.

Doświadczenia z piciem alkoholu zadeklarowało ponad 34% badanych uczniów, w tym 3% twierdziło, że pije regularnie. 92% badanych nie ma doświadczenia związanego z zażywaniem narkotyków lub dopalaczy.

Liczba rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej z powodu alkoholizmu i narkomanii utrzymała się na podobnym poziomie.

Stwierdzono ponadto wzrost liczby przypadków prowadzenia procedury Niebieskiej Karty wobec sprawców nadużywających alkoholu; w stosunku do ubiegłych lat zwiększyła się również ogólna liczba prowadzonych procedur NK. Odpowiada to ogólnokrajowej tendencji

wskazującej na pogłębienie się problemu przemocy domowej, co specjaliści wiążą, m. in. z kryzysem pandemicznym.

Dane dotyczące bezpieczeństwa publicznego w mieście wskazują na wciąż wzrastającą liczbę nietrzeźwych kierowców oraz zatrzymanych uprawnień do kierowania pojazdami.

Rozpoznana na terenie gminy skala problemów związanych z uzależnieniami uzasadnia konieczność realizowania gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, poprzez podejmowanie systemowych, interdyscyplinarnych działań zaradczych skierowanych na czynniki ryzyka tkwiące zarówno w samej jednostce, jak i w jej otoczeniu społecznym.

IV. Cel, zadania i realizatorzy programu

Celem głównym programu jest **zintegrowane przeciwdziałanie uzależnieniom** - ograniczenie szkód zdrowotnych i zaburzeń życia rodzinnego, wynikających z używania alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych, uzależnień behawioralnych oraz zjawiska picia alkoholu, używania narkotyków, podejmowania innych zachowań ryzykownych przez dzieci i młodzież oraz związanych z nimi szkód zdrowotnych i społecznych na terenie Gminy Wyrzysk.

Cele szczegółowe:

- Zwiększanie świadomości społecznej w zakresie problematyki związanej z używaniem substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych.
- Ograniczanie dostępności alkoholu i innych środków psychoaktywnych, zwłaszcza wśród młodzieży.
- Ograniczenie spożycia napojów alkoholowych przez mieszkańców.
- Rozwój umiejętności psychospołecznych mieszkańców gminy, w tym w szczególności dzieci i młodzieży.
- Zwiększanie dostępności i podnoszenie jakości świadczeń w zakresie leczenia uzależnień.
- Zwiększenie skuteczności i dostępności pomocy specjalistycznej, w tym psychologicznej i psychoterapeutycznej.

Cele będą realizowane z uwzględnieniem konieczności zapewnienia dostępności, zgodnie z koncepcją projektowania uniwersalnego, określoną w art. 2 Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych oraz potrzebami osób z różnymi niepełnosprawnościami.

Wskaźniki: ilość akcji, przekazów i kampanii edukacyjnych, ilość akcji i kampanii informacyjnych, ilość zrealizowanych spotkań, szkoleń, warsztatów edukacyjno-rozwojowych i profilaktycznych programów edukacyjnych adresowanych do ogółu odbiorców, ilość spotkań, szkoleń i warsztatów dla poszczególnych grup zawodowych, ilość przeprowadzonych kontroli, liczba przeprowadzonych badań typu „tajemniczy klient”, liczba zrealizowanych programów

profilaktycznych, w tym w szczególności programów rekomendowanych, ilość godzin dostępności specjalistów na dyżurach w Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym, liczba uczestników poszczególnych działań, w tym liczba osób uczestniczących w programach profilaktyki selektywnej i wskazującej.

Program kierowany jest do:

- 1) osób uzależnionych, współuzależnionych, doznających przemocy oraz stosujących przemoc,
- 2) rodzin osób uzależnionych, współuzależnionych, doznających przemocy oraz stosujących przemoc,
- 3) osób i rodzin ze środowisk zagrożonych uzależnieniem i występowaniem przemocy,
- 4) dzieci i młodzieży oraz osób starszych,
- 5) rodziców, opiekunów, wychowawców,
- 6) specjalistycznej kadry pracującej z uzależnionymi, współuzależnionymi, doświadczającymi przemocy i stosującymi przemoc lub osobami z grup ryzyka, w tym: pracowników pomocy społecznej, oświaty, policji, służby zdrowia, członków Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych, członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- 7) mieszkańców Gminy Wyrzysk.

Program przewiduje osiągnięcie następujących rezultatów:

- 1) objęcie dzieci i młodzieży szkolnej programami profilaktycznymi i działaniami o charakterze profilaktycznym,
- 2) wzmocnienie postaw abstynenckich oraz postaw sprzyjających prawidłowemu funkcjonowaniu w społeczności,
- 3) wzmocnienie umiejętności i kompetencji rodziców, opiekunów i wychowawców,
- 4) podniesienie kompetencji kadr pracujących w obszarze uzależnień, przemocy oraz wsparcia rodziny,
- 5) zapewnienie dostępności wsparcia specjalistycznego,
- 6) objęcie dzieci, w szczególności ze środowisk zagrożonych, działaniami opiekuńczo-wychowawczymi.

Zadania i zakres działań

Zadanie I

Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu w szczególności poprzez:

- 1) współpracę i wspieranie działalności placówek specjalizujących się w terapii uzależnienia i współuzależnienia, w tym zakup programów wsparcia i programów psychoterapii dla osób uzależnionych,
- 2) prowadzenie działalności wspierająco-motywującej, skierowanej do członków rodziny osoby nadużywającej alkoholu oraz interwencyjno-motywującej skierowanej do osoby nadużywającej alkoholu,
- 3) prowadzenie procedury zmierzającej do przygotowania wniosku w sprawie zastosowania obowiązku leczenia odwykowego,
- 4) finansowanie opinii wydawanych, w sprawach prowadzonych przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- 5) zapewnienie dostępu do informacji o placówkach świadczących pomoc terapeutyczną i rehabilitacyjną,
- 6) zapewnienie dostępu do informacji o placówkach świadczących specjalistyczną pomoc dla osób uzależnionych,
- 7) prowadzenie poradnictwa specjalistycznego w tym w ramach Punktu Informacyjno - konsultacyjnego poradnictwa z zakresu uzależnień od alkoholu, od środków psychoaktywnych, przemocy w rodzinie, zachowań behawioralnych,
- 8) finansowanie działalności Punktu Informacyjno – Konsultacyjnego.

Zadanie II

Udzielanie rodzinom w których występują problemy alkoholowe oraz problemy narkomanii pomocy psychospołecznej i prawnej a w szczególności ochrony przed przemocą przede wszystkim poprzez:

- 1) finansowanie pracy terapeutycznej z rodziną, programów psychoterapii współuzależnienia oraz programów pomocy psychologicznej i psychoterapii dla osób z syndromem dorosłych dzieci alkoholików,
- 2) prowadzenie poradnictwa specjalistycznego, w tym w ramach Punktu Informacyjno - Konsultacyjnego poradnictwa z zakresu uzależnień od środków psychoaktywnych, w tym zapewnienie możliwości skorzystania z pomocy prawnej rodzinom dotkniętym problemem uzależnienia,
- 3) finansowanie, poszerzanie i podnoszenie jakości oferty pomocy psychologicznej, socjoterapeutycznej i opiekuńczo-wychowawczej dla dzieci z grup ryzyka,
- 4) zapewnienie i finansowanie pomocy interwencyjno-terapeutycznej skierowanej do dzieci i młodzieży w kryzysie,
- 5) udzielanie wsparcia dla rodziców młodzieży używającej alkoholu i innych środków psychoaktywnych,
- 6) finansowanie grup samopomocowych dla osób doświadczających trudnych sytuacji życiowych w tym z powodu uzależnień i przemocy,
- 7) organizowanie lokalnych spotkań i seminariów w zakresie wdrażania systemu pomocy dziecku i rodzinie z problemem alkoholowym,
- 8) finansowanie zadań realizowanych przez Placówki Wsparcia Dziennego,
- 9) finansowanie wyżywienia dla dzieci uczestniczących w zajęciach Placówek Wsparcia

Dziennego,

- 10) finansowanie różnych form pomocy dla dzieci oraz rodzin, w których występują problemy w związku z używaniem substancji psychoaktywnych oraz przemocą w rodzinie, poprzez organizację wolnego czasu i wypoczynku.
- 11) dofinansowywanie szkoleń i kursów specjalistycznych w zakresie pracy z dziećmi z rodzin z problemem alkoholowym/problemem przemocy oraz w zakresie prowadzenia zajęć socjoterapeutycznych,
- 12) organizowanie i finansowanie superwizji i/lub konsultacji dla wychowawców Placówek Wsparcia Dziennego,
- 13) włączanie się w ogólnopolskie akcje promujące życie rodzinne bez przemocy i uzależnień, w tym działania informacyjno-edukacyjne i medialne kampanie edukacyjne,
- 14) udzielanie pomocy rodzinom, w których występuje problem dysfunkcji wychowawczych poprzez: zajęcia edukacyjne, warsztaty umiejętności życia w rodzinie, uczestnictwo w Szkole dla Rodziców i Wychowawców, poradnictwo oraz wykłady,
- 15) prowadzenie edukacji publicznej zwiększającej świadomość rodziców i opiekunów w wychowaniu dzieci i młodzieży, korygującej postawy rodzicielskie,
- 16) rozwijanie systemu edukacji zwiększającej wiedzę i umiejętności profesjonalistów oraz rodziców z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, przemocy rówieśniczej, w tym cyberprzemocy
- 17) finansowanie szkoleń i warsztatów przygotowujących do kontaktu z członkami rodzin z problemem alkoholowym, w których dochodzi do przemocy, w szczególności motywowania klientów do zmiany mającej na celu poprawę sytuacji w rodzinie i zatrzymanie przemocy, w tym Członkom Zespołu Interdyscyplinarnego,
- 18) finansowanie szkoleń i konferencji dotyczących obowiązujących procedur (w tym procedury „Niebieskie Karty”), zasad podejmowania interwencji oraz współpracy służb działających na rzecz zatrzymania przemocy w rodzinie,
- 19) zapewnienie dostępu do superwizji osobom pracującym w obszarze przeciwdziałania przemocy i uzależnień.

Zadanie III

Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnych, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych zwłaszcza poprzez:

- 1) upowszechnianie, wdrażanie i finansowanie programów profilaktyki uniwersalnej, selektywnej i wskazującej, w szczególności programów rekomendowanych w ramach systemu rekomendacji, w tym również zakup materiałów edukacyjnych do realizacji programów podnoszących wiedzę oraz świadomość z zakresu problemów alkoholowych, narkomanii i środków zmieniających świadomość ,
- 2) realizację, w tym również na terenie szkół działań edukacyjnych z tematyki dotyczącej skutków prawnych i zdrowotnych posiadania i/lub przyjmowania narkotyków, substancji psychoaktywnych,

- 3) zakup i dystrybucja materiałów informacyjnych i edukacyjnych z zakresu promocji zdrowych nawyków, profilaktyki zażywania innych substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych, w tym, wydawnictw, prasy do realizacji działań z zakresu problematyki uzależnień,
- 4) dofinansowanie pozalekcyjnych zajęć sportowych z programem profilaktycznym dla dzieci i młodzieży,
- 5) realizowanie i finansowanie programów i warsztatów dla rodziców w szczególności dotyczących nabywania i rozwijania umiejętności wychowawczych oraz programów zakładających równoległe oddziaływanie zarówno na rodzica jak i na dziecko,
- 6) organizowanie i finansowanie szkoleń przygotowujących nauczycieli do realizacji programów rekomendowanych w ramach systemu rekomendacji,
- 7) podnoszenie kompetencji osób pracujących z dziećmi i młodzieżą w zakresie skutecznych oddziaływań profilaktycznych oraz udzielających pomocy dzieciom,
- 8) szkolenie kadr, organizowanie, współorganizowanie szkoleń, konferencji, seminariów i innych podnoszących poziom kwalifikacji i kompetencji realizatorów działań z zakresu profilaktyki zintegrowanej oraz problematyki uzależnień.
- 9) finansowanie udziału w ogólnopolskich i lokalnych kampaniach i akcjach informacyjno-edukacyjnych oraz inicjowanie, realizacja i finansowanie gminnych kampanii, akcji informacyjnych i edukacyjnych oraz zakup materiałów edukacyjnych i dydaktycznych,
- 10) promocja wśród mieszkańców zdrowego, wolnego od uzależnień stylu życia, aktywnego sposobu spędzania czasu wolnego, w tym organizowanie i finansowanie warsztatów, spotkań, seminariów i konkursów,
- 11) organizowanie i finansowanie wypoczynku letniego jako uzupełnienia oferty opiekuńczo-wychowawczej,
- 12) zakup i dystrybucja materiałów informacyjno - edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych z zakresu przestrzegania zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia;
- 13) wspieranie prospołecznych działań młodzieży przez osoby dorosłe, seniorów, programów liderek i działań rówieśniczych z obszaru profilaktyki i promocji zdrowia w tym finansowanie działań na rzecz wspierania i rozwoju wolontariatu, ze szczególnym uwzględnieniem działań mających na celu utrzymywanie dobrych relacji z innymi niż rodzice kompetentnymi i troskliwymi pozytywnymi osobami dorosłymi.
- 14) prowadzenie lokalnych działań informacyjno-edukacyjnych na temat uzależnień i zjawiska przemocy w rodzinie, w tym przemocy wobec dzieci,
- 15) wspieranie działań zmierzających do ograniczenia dostępności różnych substancji psychoaktywnych, działań w kierunku ograniczenia dostępności alkoholu, we współpracy ze służbami miejskimi.
- 16) wprowadzenie badań, monitorowanie problemów społecznych, związanych z używaniem substancji psychoaktywnych oraz przemocą w rodzinie, sporządzanie diagnozy problemów społecznych.
- 17) opracowywanie, wykonywanie materiałów służących realizacji działań z zakresu problematyki uzależnień.

Zadanie IV

Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych poprzez:

- 1) udzielanie pomocy merytorycznej, organizacyjnej instytucjom, osobom fizycznym, organizacjom pozarządowym, w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy,
- 2) współdziałanie z instytucjami i organizacjami pozarządowymi prowadzącymi działalność na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom, w zakresie realizacji programów profilaktycznych dla dzieci, młodzieży, rodzin, w tym z grup podwyższonego ryzyka oraz organizowania imprez promujących zdrowy styl życia wolny od uzależnień i przemocy,
- 3) współpracę z ruchami samopomocowymi, w tym wsparcie środowisk abstynenckich poprzez użyczenie pomieszczeń dla celów spotkań grup wsparcia

Zadanie V

Podjęcie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i art. 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego, w szczególności:

- 1) prowadzenie działań kontrolno-interwencyjnych w zakresie przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych,
- 2) kształtowanie właściwych postaw reagowania w sytuacji sprzedaży alkoholu osobom nietrzeźwym, nieletnim bądź pod zastaw lub na kredyt poprzez m. in. organizację szkoleń dla sprzedawców i przedsiębiorców sprzedających napoje alkoholowe na terenie gminy.

Zadanie VI

Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej oraz wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez finansowanie centrów integracji społecznej i klubów integracji społecznej, w szczególności:

- 1) dofinansowanie centrów integracji społecznej
- 2) wspieranie zatrudnienia socjalnego osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem od substancji psychoaktywnych, w tym przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu poprzez wspieranie zadań z zakresu integracji społecznej:
 - a) wspieranie programów na rzecz dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym,
 - b) integracja społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Zadania programu realizowane będą przez:

- 1) Urząd Miejski w Wyrzysku
- 2) Miejsko- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wyrzysku;
- 3) Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wyrzysku;
- 4) szkoły i inne placówki oświatowe zlokalizowane na terenie gminy;
- 5) placówki wsparcia dziennego w Wyrzysku i Osieku nad Notecią;

- 6) Parafie w Gleśnie, Gromadnie, Kosztowie, Osieku nad Notecią, Wyrzysku, Żelaźnie;
- 7) Centrum Pomocy Specjalistycznej „REMEDIUM” w Wyrzysku;
- 8) placówki służby zdrowia;
- 9) Komisariat Policji w Wyrzysku;
- 10) grupy AA;
- 11) organizacje pozarządowe, inne organizacje, instytucje i jednostki, którym zlecane są zadania dotyczące realizacji programu.

V. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wyrzysku powoływana jest przez Burmistrza Wyrzyska na podstawie art. 41 ust. 3 Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

W skład gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych wchodzi osoby przeszkolone w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych (art. 41 ust. 4 ww. ustawy)

Do ustawowych zadań gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych należy:

- inicjowanie działań w zakresie realizacji zadań własnych gminy związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych (zawartych w Programie) - (art. 41 ust. 3 ww. ustawy);
- podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego (art. 41 ust. 3 ww. ustawy);
- opiniowanie wydawania zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych - zgodność lokalizacji punktu sprzedaży z uchwałami rady gminy, o których mowa w art. 12 ust. 1 i 2 ustawy (limit i lokalizacja punktów, w których sprzedawane i podawane są napoje alkoholowe);
- kontrola przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych (na podstawie upoważnienia wystawionego przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta) - (art. 18 ust. 8 ww. ustawy).

Za pracę w Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych członkom przysługuje zryczałtowane miesięczne wynagrodzenie w następujących wysokościach:

- 1) Przewodniczący Komisji - 1.000 zł brutto (słownie: jeden tysiąc złotych),
- 2) Zastępca Przewodniczącego Komisji - 900 zł brutto (słownie: dziewięćset złotych),
- 3) Sekretarz Komisji - 700 zł brutto (słownie: siedemset złotych),
- 4) Członek Komisji - 600 zł brutto (słownie: sześćset złotych).

Wynagrodzenie wypłacane jest na podstawie imiennej listy obecności z posiedzeń

Komisji lub zespołów. Ulega ono zmniejszeniu o 25 % za każdą nieobecność w pracach Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i zespołów Komisji. Wynagrodzenie płatne jest z dołu, w terminie do 10 dnia miesiąca następującego po miesiącu, za który przysługuje wynagrodzenie. Członkom Komisji należy się zwrot kosztów podróży za dojazd na szkolenia, konferencje, rozprawy sądowe na zasadach określonych w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 stycznia 2013 r. w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej (Dz. U. 2013, poz. 167).

VI. Finansowanie programu

Środki finansowe na realizację programu stanowią dochody własne Gminy Wyrzysk pochodzące z wpływów z tytułu opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, w tym również w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml. Finansowanie programu określa preliminarz wydatków opracowany na dany rok i jest ujęty w budżecie Gminy Wyrzysk.

VII. Ewaluacja i monitoring

Proces monitoringu służyć będzie identyfikacji osiągniętych rezultatów oraz porównaniu ich zgodności z założeniami. Będzie on polegał na gromadzeniu i opracowywaniu informacji i danych zebranych m.in. od podmiotów zaangażowanych w realizację działań, a także dostępnych danych ogólnopolskich. Punktem odniesienia będą przede wszystkim mierniki określone w programie.

Ponadto, informacje z realizacji działań wynikających z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Wyrzysk na lata 2022-2025 będą przekazywane corocznie do Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom w terminie do dnia 15 kwietnia.

Raport z wykonania w danym roku Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Wyrzysk na lata 2022-2025 i efektów jego realizacji, zgodnie z Ustawą z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, będzie przedkładany Radzie Miejskiej w Wyrzysku corocznie w terminie do dnia 30 czerwca.

W celu monitorowania i badania problematyki związanej z sytuacją epidemiologiczną w zakresie używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i NSP oraz alkoholu, planowana jest realizacja badań społecznych na terenie Gminy Wyrzysk,

dotyczących trendów związanych z pićm alkoholu oraz zażywaniem substancji psychoaktywnych przez dzieci, młodzież oraz dorosłych mieszkańców Gminy Wyrzysk. Wyniki badań diagnostycznych będą stanowiły punkt wyjścia do opracowania działań profilaktycznych na kolejne lata.

VIII. Postanowienia końcowe

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Wyrzysk na lata 2022-2025 ma charakter ramowy i może ulec modyfikacji w trakcie jego realizacji, np. w przypadku nowelizacji zapisów Ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi lub innych ustaw i dokumentów strategicznych.

UZASADNIENIE

**do Uchwały nr XLVII/476/2022 Rady Miejskiej w Wyrzysku z dnia 25 marca 2022 r.
w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów
Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Wyrzysk na lata 2022 - 2025.**

Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi nakłada na organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego obowiązek podejmowania działań związanych z prowadzeniem profilaktycznej działalności w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, ograniczania spożycia substancji psychoaktywnych, w tym alkoholu, przeciwdziałania powstawaniu i usuwania następstw uzależnienia, a także wspierania w tym zakresie działalności organizacji społecznych i zakładów pracy.

W art. 4¹ ust. 1 ww. ustawy wyszczególniono zadania własne, jakie powinna realizować gmina w ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Natomiast art. 4¹ ust. 2 i 2a ustawy wskazuje, że realizacja zadań jest prowadzona w postaci gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, stanowiącego część strategii rozwiązywania problemów społecznych, sporządzanego na okres niż dłuższy niż 4 lata.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Wyrzysk na lata 2022-2025 został opracowany zgodnie z obligatoryjnymi zadaniami oraz potrzebami występującymi na terenie Gminy Wyrzysk.

Z art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym wynika, że do wyłącznej właściwości rady gminy należy podejmowanie uchwał w sprawach zastrzeżonych ustawami do kompetencji rady gminy.

W świetle powyższego podjęcie uchwały w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Wyrzysk na lata 2022-2025 jest zasadne.

Przewodniczący Rady

Roman Łuka